

غلامرضا درویشی

Gholam Reza Darvishi

مرشدان پرده خوان ایران - دفتر ۱

Picture-storyteller Masters of Iran - 1
(Morshedān-e Parde-Khān-e Iran)

حمیدرضا اردلان

Hamidreza Ardalan

اردلان، حمیدرضا

غلامرضا درویشی = Gholam Reza Darvishi / حمیدرضا اردلان

تهران: فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۶.

۲۴ ص: مصور: ۲۱۰۱۷ س م. مرشدان پرده خوان ایران: [ج. ۱].

دوره: 9789642986002 : ج. ۱. 9789642986361

فهرستویسی بر اساس اطلاعات فیبا

فارسی - انگلیسی. درویشی، غلامرضا، ۱۲۹۶ - پرده خوانان -- ایران.

پرده خوانی -- ایران. فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران.

مرشدان پرده خوان ایران: [ج. ۱].

ج. ۱. ۴م الف/ PIR ۲۸۲۴

۸ فا ۲/۰۰۹

کتابخانه ملی ۱۱۳۵۹۱۶

انشادات فرهنگستان هنر

غلامرضا درویشی

مرشدان پرده خوان ایران - دفتر ۱

حمیدرضا اردلان

دوره: ۱۳۸۶ - ۱۳۸۷. بیتا رضوی، لیلا توکلی، پروین عظیم پور

مجموعه: ۱. کتابیون صارمی

مجموعه: ۲. محمد رضا ایرانفردا، محمد رحیمی

مجموعه: ۳. لیلا نقلی

مجموعه: ۴. محمد رضا سمیه شاه محمدی

مجموعه: ۵. زمستان ۱۳۸۶

مجموعه: ۶. ۳۰۰۰ نسخه

مجموعه: ۷. فرآیند گویا

مجموعه: ۸. شاد رنگ

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

شابک: (ج. ۱) ۳۶۱-۲۹۸۶-۹۶۴-۹۷۸

(دوره) ۲۹۸۶-۹۶۴-۹۷۸

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

نشانی فروشگاه شماره ۱: تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از تقاطع امام خمینی (ره)، کرچه شهید حسن سخنور، شماره ۵۵، انشادات فرهنگستان هنر.

تلفن: ۶۶۴۸۵۸۶۸ دورنگار: ۶۶۴۸۵۸۶۹ صندوق پستی: ۱۳۷۷-۱۳۱۲۵. پست الکترونیک: publishing@honar.ac.ir وب سایت: www.honar.ac.ir

نشانی فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان فلسطین، خیابان برادران شهید مظفر، شماره ۵۳، مرکز فرهنگی هنری صبا، تلفن: ۶۶۴۸۷۵۳۶-۹ و ۶۶۴۹۴۵۰-۸-۱۱

صندوق پستی: ۳۹۳۳-۱۴۱۵۵ پست الکترونیک: Saba@honar.ac.ir

سخن ناشر

تهیه مجموعه سی جلدی مرشدان پرده خوان ایران که دستاورد رجوع مستقیم و میدانی به منابع زنده است، تلاشی در راستای حفظ هنرهای آیینی و میراث شفاهی ایران است. انتشارات فرهنگستان هنر بر مبنای رسالتی که در نشر و ترویج و حمایت از آثار هنری بر عهده دارد، به نشر این مجموعه ارزشمند پرداخته است.

پرده خوانی نوعی آئین نمایشی ایرانی است که موضوع آن بر پرده ها نقاشی می شود. اجرای موضوع پرده ها به اندیشه و ذوق نقال و تماشاجی متأثر از وقایع اجتماعی و باورهای مردم باز می گردد. این پرده ها راه می روند و در هر جا که پرده خوانان اراده کنند، آرام می گیرند. پرده و پرده خوان و تماشاجی در این جا همه لازم و ملزوم یکدیگرند.

فضاها در پرده به گونه ای تقسیم بندی شده اند که مکان خیر و شر، بهشت و جهنم و اولیا و اشقیا در آن مشخص است. اولیا، بهشت و نیکی و حیوانات نیک سرشت (کبوتر) در بالا و سمت راست پرده قرار دارند، و سمت چپ و پایین پرده محل پرورش اندیشه های زشت، جهنم و اشقیا و حیوانات سبع و زشت (مار غاشیه) است. قهرمانان این پرده ها ائمه و یاران آنها همچون حضرت عباس (در صف اولیا) هستند و در تضاد با آنها دشمنان که غاصبان حکومت اند (در صف اشقیا) قرار دارند. دسته اول مظهر نیکی ها و زیبایی ها در بهشت برین، و صف مقابل نماینده پلشتی ها در جهنم اند.

تصاویر پرده فاقد دورنمایی (پرسپکتیو) است. «اندازه واقعی آدم ها، صورت ها و موجودات پرده را مفاهیم و کاربردها مشخص می کنند نه نگاه واقع گرا». رنگ ها در پرده مفاهیم خاصی را بازگو می کنند؛ مثلاً رنگ سبز از آن اولیا و رنگ سرخ از آن اشقیاست. شمایل های پرده معمولاً دارای ۷۲ مجلس و ۳۶۶ صورت است. اما هر پرده بر حسب ضرورت، صورت و مجالس خود را دارد که گاه از این تعداد کم تر می شود. شمایل ها جان دارند و از زمان ها و مکان های دور دست و ناشناخته به حرکت درآمده، زیر تأثیر کلام مرشد در ذهن تماشاچیان که خود در صف این تصاویرند جان می گیرند.

مرشدان پرده خوان معمولاً لباس درویشی بر تن می کنند، نوعی سربند بر سر (تاج، عمامه و...)، تبرزین بر دوش و عصایی در دست دارند. آن ها هنگام اجرای پرده خوانی از اذکار، وقایع اصلی و فرعی، دعا و مناجات، منوی، غزل، قصیده و گریز... برای بیان مطالب خود کمک می گیرند. حرکات برخی از آنان تند، متنوع و پر جنب و جوش است و برخی حرکاتی کند، آرام و یک نواخت دارند. در پرده اندیشه ای همسان میان مرشد و مخاطب جریان می یابد. پرده خوان در جلوی پرده حرکت می کند و با اشاره دست (برای اولیا) و عصا (برای اشقیا) داستان مربوط به شمایل ها را بازگو می کند.

پرده خوان داستان ها را با لحن محاوره ای که در آن نوعی نظم به گوش می رسد، یا محاوره ای و آواز با هم اجرا می کند. هر کجا لازم باشد آواز خود را با یکی از دستگاه های موسیقی ایرانی وفق می دهد و در جای دیگر از آن خارج می شود. مرشد پرده خوان هنگام خواندن، بیشتر از دهان و دماغ که شیوه ای خاص برای خواندن آوازهای عامیانه است، بهره می جوید و تقطیع اشعار علاوه بر سنت های نهاده شده گاه با سلیقه خواننده و بر حسب اوزان شعری صورت می پذیرد.

امید که چاپ و نشر این مجموعه مورد استفاده پژوهشگران و دوستداران هنر قرار گیرد.